

Jönköping Praktiska Sverige AB
(före detta Baggium Utbildning)
epost@praktiska.se

2012-03-30
Dnr 401-2011: 6059

Rektor vid Jönköpings Praktiska Gymnasium
richard.edstrom@vindora.se

Beslut

efter riktad tillsyn av bedömning och betygssättning i Jönköpings Praktiska Gymnasium, fristående gymnasieskola i Jönköpings kommun

Riktad tillsyn i Jönköpings Praktiska Gymnasium i Jönköpings kommun

Skolinspektionens bedömning och beslut

Skolinspektionen ska bedöma om skolan uppfyller författningarnas krav på bedömning och betygssättning gällande kurser i gymnasieskolan. Jönköpings Praktiska Gymnasium besöktes den 27 februari 2012 och den riktade tillsynen avser kursen Matematik A. (Se vidare under beskrivning av skolan.)

Bestämmelser om bedömning och betygssättning finns i skollagen samt i gymnasieförordningen. Till följd av övergångsbestämmelserna till skollagen och 2010 års gymnasieförordning gäller beträffande utbildningen i gymnasieskolan, för den del som avser utbildningens innehåll, olika författningar för årskurs 1 respektive årskurs 2-3.

Skolinspektionen bedömer att läraren i matematik behöver få möjlighet till samarbete med en erfaren ämneskollega så att bedömningen tydligare kan knytas till kursplanen och betygskriterierna. Skolan arbetar inte på ett medvetet och strategiskt sätt för att uppnå en rättvis och likvärdig betygssättning av nationella prov i matematik. Läraren är inte behörig i ämnet, har inte fått kompetensutveckling kring bedömning och betygssättning och sambedömer inte proven med andra matematiklärare. Skolan har därmed inte sett till att läraren har tillräckliga förutsättningar att på ett likvärdigt sätt rätta och bedöma de nationella proven. När en lärare inte är behörig i ämnet är det särskilt viktigt att läraren får stöd vid bedömningen av behörig lärare som har goda kunskaper om bedömning och betygssättning. I samband med den nya skollagens införande har kraven stärkts på att lärare har utbildning för den undervisning de bedriver. Huvudmannen måste därför öka sina ansträngningar för att anställa behöriga lärare.

Skolinspektionen bedömer vidare att skolan saknar rutiner för att säkerställa att bedömning och betygssättning är nationellt likvärdig samt att lärarnas bedömarkompetens utvecklas. Kompetensutveckling kring bedömning och betygssättning förekommer inte och sambedömning genomförs endast om en lärare själv tar initiativ. Elevernas resultat på de nationella proven jämförs inte, på skolnivå och i skolans kvalitetsredovisning, med kursbetygen på gruppnivå.

Inom ramen för tillsynen ingår också en dokumentgranskning som genomförs av externa experter. Den externa granskningen visar att en stor del av betygssättningen i matematik A grundas på resultatet av det nationella provet.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att det i Jönköpings Praktiska Gymnasium finns brister inom området bedömning och betygssättning som gäller såväl lärarnas arbete med bedömning och betygssättning och rättning av nationella prov som rektors ansvarstagande för att säkerställa att betyg sätts enligt skollagen och andra författningar.

Föreläggande

De beskrivna bristerna som Skolinspektionen konstaterat vid tillsynen av den fristående gymnasieskolan Jönköpings Praktiska Gymnasium i Jönköpings kommun måste åtgärdas för att huvudmannen ska uppfylla författningarnas krav och eleverna därmed ska få den utbildning de har rätt till.

En utförligare redogörelse av konstaterade brister finns nedan under Skäl för beslut.

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) **huvudmannen för Jönköpings Praktiska Gymnasium och rektor för skolan** att senast den 30 augusti 2012 avhjälpa påtalade brister genom att vidta nedanstående åtgärder. De vidtagna åtgärderna ska samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Bedömningsområde: Bedömning och betygssättning

Lärarnas bedömning och betygssättning av elevernas kunskaper sker inte i enlighet med författningarna.

Skolan arbetar inte på ett medvetet och strategiskt sätt för att uppnå en rättvis och likvärdig betygssättning av nationella prov i matematik så att de kan användas som stöd vid betygssättningen.

Rektorn säkerställer inte att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med bedömning och betygssättning.

I detta ingår att:

- säkerställa att lärarnas bedömning och betygssättning sker på ett likvärdigt sätt på hela skolan (3 kap. 13- 16 §§ skollagen (2010:800), Lgy 11 2.5 Bedömning och betyg 2.6 Rektorns ansvar / Lpf 94 2.5 Bedömning och betyg, 2.6 Rektors ansvar)
- säkerställa att lärarna gör en likvärdig bedömning av resultaten från de nationella proven (3 kap. 14 § skollagen, 4 kap. 4 § skollagen, 7 kap. 5 § gymnasieförordningen (1992:394), 8 kap. 3 § gymnasieförordningen (2010:2039), 5 § Skolverkets föreskrifter om nationella kursprov i gymnasieskolan läsåret 2011/2012 (SKOLFS 2011:65).

- säkerställa att den övergripande analysen av betygsresultaten i skolan i förhållande till resultaten av de nationella proven på skolnivå används som stöd för lärare att sätta rättvisa och likvärdiga betyg (3 kap. 14 § och 4 kap. 4 § skollagen, 7 kap. 5 § gymnasieförordningen (1992:394), 8 kap. 3 § gymnasieförordningen (2010:2039), Lgy 11 2.5 Bedömning och betyg, 2.6 Rektorns ansvar/Lpf 94 2.5 Bedömning och betyg, 2.6 Rektors ansvar)
- säkerställa att kompetensutveckling erbjuds inom området bedömning och betygssättning (2 kap. 34 § skollagen, Lgy 11 2.6 Rektorns ansvar/ Lpf 94 2.6 Rektors ansvar)

Skäl för beslut

Bedömning:

Lärarnas bedömning och betygssättning av elevernas kunskaper sker inte i enlighet med författningarna.

Beskrivning och motivering:

Betygssättningen för gymnasieskolan regleras i skollagen och i läroplanen. Enligt skollagen ska eleven informeras om de grunder som tillämpas vid betygssättningen. Enligt läroplanen för gymnasieskolan ska läraren fortlöpande ge eleverna information om elevens utvecklingsbehov och framgångar i studierna. Vidare ska läraren vid betygssättningen utnyttja all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till kraven i kursplanen.

Eleven informeras om grunderna till betygssättningen. Arbetet och bedömningarna anknyts till kursplanen i olika grad beroende på lärare. Det framgår av intervjun med lärarna i matematik, svenska och engelska att en av lärarna anknyter till kursplanen i mycket hög grad. Läraren i matematik beskriver att han i den bedömning som ligger utanför det nationella provet skapar provuppgifter som i hög grad påverkas av läromedel och av uppgiftstyper som förekommit i nationella prov. Läraren i matematik samarbetar inte med någon annan lärare i ämnet när det gäller planering av undervisning och bedömning. Han är inte själv ämnesbehörig.

Sammanfattningsvis visar den riktade tillsynen att läraren i matematik behöver få möjlighet till samarbete med en erfaren ämneskollega så att bedömningen tydligare kan knytas till kursplanen och betygskriterierna.

Författningshänvisning:

3 kap. 13, 15 och 16 §§ skollagen (2010:800), Lgy 11 2.5 Bedömning och betyg / Lpf 94 2.5 Bedömning och betyg

Bedömning:

Skolan arbetar inte på ett medvetet och strategiskt sätt för att uppnå en rättvis och likvärdig betygssättning av nationella prov i matematik så att de kan användas som stöd vid betygssättningen.

Beskrivning och motivering:

Enligt författningarna ska lärare använda sig av nationella prov inför betygssättningen. Resultatet av de nationellt fastställda proven ska tjäna som ett hjälpmedel för att bedömningsgrunderna skall bli så enhetliga som möjligt över landet. Syftet med de nationella proven är att stödja en likvärdig och rättvis bedömning och betygssättning och ge underlag för en analys av i vilken utsträckning kunskapsmålen nås på skolnivå, på huvudmannanivå och på nationell nivå.

Läraren i matematik har arbetat vid skolan sedan hösten 2010. De prov som omrättades genomfördes våren 2010 innan läraren kom till skolan. Den lärare som arbetade tidigare var inte behörig i matematik och samarbetade inte med någon annan lärare kring bedömningen av de nationella proven. Den matematiklärare som nu arbetar är behörig gymnasielärare, men är inte behörig i ämnet matematik. Han samarbetar inte med andra lärare när det gäller bedömningen av de nationella proven. Han har inte heller, under sin tid vid skolan, genomgått någon kompetensutveckling kring bedömning och betygssättning. Han berättar att han noga följer bedömningsinstruktionerna till det nationella provet.

Läraren i matematik anser att de kursbetyg han sätter sällan avviker från resultatet på det nationella provet. Hans uppfattar det nationella provet som ett mycket bra stöd vid betygssättningen. Elevernas resultat på de nationella proven jämförs med kursbetygen på gruppnivå. Enligt lärarens inskickade bedömningsredovisning inför denna riktade tillsyn reflekterar läraren kring denna jämförelse i samband med kursutvärderingen. Rektorn varken diskuterar eller analyserar överensstämmelsen mellan provbetyg och kursbetyg för gruppen. Resultaten på de nationella proven redovisas i skolans kvalitetsredovisning men inte jämförelsen mellan prov- och kursbetyg och inte heller kursbetygen.

Resultaten av de nationella proven i matematik diskuteras vid skolan och i kvalitetsredovisningen bland annat eftersom en stor andel av eleverna inte får godkänt betyg på

provet. Enligt en sammanställning från skolan fick 70 procent av eleverna betyget icke godkänt på det nationella provet 2011. Läraren berättar att han nu samarbetar aktivt med karaktärsämneslärarna för att anknyta matematiken till yrkesinnehållet. Han har uppfattningen att elevernas motivation ökar tack vare detta arbetssätt. Läraren har också dragit slutsatsen av resultaten på det nationella provet att eleverna behöver arbeta mer med problemlösning.

Sammanfattningsvis visar den riktade tillsynen att skolan inte arbetar på ett medvetet och strategiskt sätt för att uppnå en rättvis och likvärdig betygssättning av nationella prov i matematik. Läraren är inte behörig i ämnet, har inte fått kompetensutveckling kring bedömning och betygssättning och sambedömer inte proven med andra matematiklärare. Skolan har därmed inte sett till att läraren har tillräckliga förutsättningar att på ett likvärdigt sätt rätta de nationella proven. Läraren saknar stöd av annan erfaren lärare när det gäller bedömning. Elevernas resultat på de nationella proven jämförs inte, på skolnivå och i skolans kvalitetsredovisning, med kursbetygen på gruppnivå.

Författningshänvisning:

7 kap. 5 § gymnasieförordningen, (1992:394), 8 kap. 3 § gymnasieförordningen, (2010:2039), Skolverkets föreskrifter om nationella kursprov i gymnasieskolan läsåret 2011/2012, SKOLFS 2011:65

Bedömning:

Rektorn säkerställer inte att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar.

Beskrivning och motivering:

Av skollagen framgår att rektorn har ett ansvar för att betyg sätts i enlighet med denna lag och andra författningar. Rektorn har därigenom ett ansvar för att säkerställa lärarnas förtrogenhet med regelverket för betygssättningen och vidare ett ansvar för att ge lärarna stöd i syfte att kunna sätta rättvisa och likvärdiga betyg. Stödet kan vara i form av enskilda samtal med lärare och genom kompetensutveckling till personal för att alla ska vara väl förtrodda med regelverket gällande bedömning och betygssättning. Det innebär också att rektorn har ett ansvar för att sammanställa och analysera t.ex. betygssresultat och resultat från de nationella proven på skolnivå med syfte att säkerställa likvärdigheten i betygssättningen.

Skolan har tidigare haft en rektor som samtidigt var rektor vid koncernens gymnasieskola i Aneby. Under en övergångsperiod har den biträdande rektorn varit tillförordnad rektor. Den nuvarande rektorn är, som nämnts, helt nyttillträd.

Inom koncernen genomförs varje termin regionala möten där lärare får möjlighet att bygga upp samarbete med ämneskollegor. Matematikläraren har inte deltagit i sådana möten och känner inte till om det finns nätverk för lärare i ämnet inom koncernen. Läraren i svenska och engelska berättar att nya regioner har skapats och att det pågående ämnessamarbetet då har brutits. Skolinspektionen kan konstatera att det inom koncernen skulle kunna finnas goda förutsättningar för samarbete men dessa tas inte till vara.

Enligt intervjuade lärare i matematik, svenska och engelska finns inget organiserat samarbete kring sambedomning av nationella prov. Sambedomning förekommer i ämnet svenska eftersom läraren sagt till att hon inte vill ha hela ansvaret för bedömningen. Den biträdande rektorn har uppfattningen att det inte finns fastställda rutiner kring sambedomning av nationella prov men att lärarna i svenska och engelska har fått möjlighet att sambedöma med andra lärare.

Enligt biträdande rektorn har lärarna individuella kompetensutvecklingsplaner. De intervjuade lärarna berättar att rektorn har medarbetarsamtal med varje lärare. Anteckningarna från dessa samtal visar vilken typ av kompetensutveckling läraren anser sig behöva. Läraren har sedan själv det huvudsakliga ansvaret för att hitta lämplig kompetensutveckling och för att ansöka hos rektorn om att få delta. Kompetensutvecklingsplan för skolan finns inte.

De intervjuade lärarna kalibrar inte bedömningar. (Kalibrering innebär att en grupp lärare bedömer samma elevprestation och därefter jämför och motiverar sina bedömningar. Kalibrering är ett effektivt sätt att stärka lärares bedömarkompetens.) Bedömning och betygssättning som område nämns inte i skolans kvalitetsredovisning.

Sammanfattningsvis visar den riktade tillsynen att skolan saknar rutiner för att säkerställa att bedömning och betygssättning är nationellt likvärdig samt att lärarnas bedömarkompetens utvecklas. Kompetensutveckling kring bedömning och betygssättning saknas och sambedomning genomförs endast om en lärare själv tar initiativ.

Författningshänvisning:

2 kap. 34 § skollagen, 3 kap. 14 § skollagen, 4 kap. 4 § skollagen (2010:800), Lgy 11 2.5 Bedömning och betyg / Lpf 94 2.5 Bedömning och betyg, 2.6 Rektors ansvar

Beskrivning av Jönköpings Praktiska Gymnasium

Skolan är en liten fristående skola som ingår i koncernen Vindora (tidigare Baggium). Skolan har en "systerskola" i Aneby kommun. Vissa av lärarna arbetar vid båda dessa skolor och en tidigare rektor hade ansvar för båda skolorna. Skolan har en rektor och en biträdande rektor. Rektor är nyanställd och Skolinspektionens besök sammanföll med hans första arbetsdag vid skolan.

Vid skolan studerar 99 elever inom följande program: Restaurang och livsmedelsprogrammet, Hantverksprogrammet, Bygg och anläggningsprogrammet samt Fordons- och transportprogrammet.

Skolinspektionen har omrättat 22 nationella prov i Matematik A från Jönköpings Praktiska Gymnasium. Av de omrättade proven avvek 8 negativt från ursprungs rättningen. Det vill säga, Skolinspektionen tilldelade 8 av proven ett lägre betyg än ursprungrättaren gjorde. Inga av de omrättade proven fick ett högre betyg än vid ursprungs rättningen när de rättades om. Av proven fick 14 samma betyg vid omrättningen som vid ursprungs rättningen.

Rektor har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i detta beslut.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit projektledare Anders Kennberg och utredare Solmaz Malek.

På Skolinspektionens vägnar

Hans Larson

Enhetschef

Eva Jönsson

Utredare

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om den riktade tillsynen

Allmänt om den riktade tillsynen

I den riktade tillsynen inom området bedömning och betygssättning granskas ett urval av ämnen och kurser baserat på Skolinspektionens omrättning av de nationella proven. Tillsynen fokuserar på att skolan följer författningarna med avseende på bedömning och betygssättning och användandet av resultatet från de nationella ämnesproven som referens.

Under vårterminen 2011 genomförde Skolinspektionen omrättning av nationella prov från 2010. Därefter beslutade Skolinspektionen om en riktad tillsyn som syftar till att granska ett urval av de skolor som hade de mest omfattade avvikelserna mellan skolans rättning och Skolinspektionens omrättning, för att utreda skolans arbete med bedömning och betygssättning.

Skolinspektionen kan inte för varje enskilt delprov uttala sig om bedömningen som skolan gjort är felaktig eller inte utan endast om den avviker eller inte avviker från Skolinspektionens bedömning. För vissa skolor finns kraftiga avvikelser mellan ursprungs rättarens bedömning och Skolinspektionens bedömning.

Resultatet från omrättningen redovisas som negativ och positiv avvikelse. Negativ avvikelse innebär att omrättaren bedömer att elevens svar motsvarar ett lägre betyg än vad ursprungs rättaren har bedömt. Positiv avvikelse innebär att omrättaren bedömer att elevens svar motsvarar ett högre betyg än vad ursprungs rättaren har bedömt.

Tillsynen omfattar 20 skolor i 19 kommuner och kommer att resultera i ett skolbeslut för respektive skola där Skolinspektionen tar ställning till om skolförfattningarnas krav uppfylls. De ämnen som ingår i tillsynen är engelska och svenska inom grundskolan. Inom gymnasieskolan granskas resultaten från Engelska A, Matematik A och Svenska B samt Svenska som andraspråk B.

De frågeställningar som ska besvaras är följande.

- Sker lärarnas bedömning och betygssättning av elevernas kunskaper i enlighet med författningarna?
- Arbetar skolan på ett medvetet och strategiskt sätt för att uppnå en rättvis och likvärdig betygssättning av nationella prov så att de kan användas som stöd vid betygssättningen?
- Säkerställer rektorn att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar?

Den fristående gymnasieskolan Jönköpings Praktiska Gymnasium i Jönköpings kommun ingår Skolinspektionens riktade tillsyn inom området bedömning och betygssättning med resultatet från omrättningen av de nationella ämnesproven som referens. Granskningen vid Jönköpings Praktiska Gymnasium avser avvikelser efter omrättningen av de nationella proven i kursen Matematik A.

Underlaget för Skolinspektionens bedömningar är dokument från skolan samt den information som Skolinspektionen samlat in vid intervjuer och samtal med rektor, lärare och elever vid skolan.

Det ingår också en dokumentgranskning av underlag som ligger till grund för slutbetyget i den aktuella kursen i gymnasieskolan. Granskningen utförs av externa experter och resultatet är avsett att fungera som ett komplement till det underlag som kommit fram vid skolbesöken inför de bedömningar som fattas i skolbeslutet.